

Milorad Ilić, predsednik mestne občine Svetozarevo:

Podjetjem smo pustili več kakor drugi

»V Svetozarevu smo, kakor kaže, vodili nenavaden kurz. Pri odrejanju odstotka, s katerim bo bivši okraj udeležen pri dobičku podjetja, smo upoštevali njihove potrebe morda bolj kakor v drugih mestih. Tovarni kač'ov smo pustili majhen del dobička, ker je to novo podjetje, a vsem drugim, posebno pa industrijskim podjetjem, smo pustili nad 25 odstotkov. Nekaterim podjetjem pa celo 40 odstotkov. Tako stališče je posledica prepričanja, da so podjetja, katerih sredstva z obdavčenjem niso izčrpana, stimulirana za dvig proizvodnje, za povečanje storilnosti dela in za povečanje dobička. S tem zagotavlja komunam sebi v perspektivi večja sredstva. V praksi imamo že lep primer pravilnosti našega stališča. Tovarna klobukov je iz sredstev za samostojno razpolaganje ustanovila konfekcijski oddetek, ki mu je uspelo prebiti se na tržišče, čeprav že obstojajo močna podjetja te vrste. Razum se, da to prinaša koristi tako mestu, kakor tudi delovnemu kolektivu podjetja in gospodarstvu v celoti.

Vse to pa ne pomeni, da nimamo svojih težav, niti da imamo dovolj sredstev za potrebe mesta. Iz našega proračuna vzdržujemo nekaj ustanov, ki niso neposredno vezane na potrebe Svetozareva, kot na primer učiteljske, in še bolj Dom gluhonemih. Mi nismo nasprotni tem ustanovam, toda dejstvo je, da njihovo vzdrževanje absorbira velik del sredstev, ki so nam potrebna za druge stvari. Tako smo na primer bili primorani odpovedati dotacije gledališču, ki je moralo zaradi tega prenehati z delom. Tudi nimamo nobenih možnosti, da bi izplačali inve-

sticijski dolg v znesku 20 milijonov dinarjev za zidavo nove šole. Primanjkuje nam tudi stanovanj. Oškodovanci lanskega leta in letošnjih poplav še vedno stanujejo v prostorih obrtne šole. Nekoliko pomembnih podjetij zahteva nujna vlaganja, toda mi jim ne moremo pomagati. Podobnih težav je mnogo, toda trudimo se, da bi odpravili največje.

Do reorganizacije ljudskih odborov je bilo Svetozarevo občina s posebnimi pravicami ter je med nami in okrajem vedno prihajalo do raznih nesporazumov glede gospodarskih vprašanj. Zaradi tega so največ trpela podjetja. V prihodnje tega ne bo več. Menim, da je bil skrajni čas, da je gospodarska pristojnost prešla na občino. Pri tem je najraznejše, da se je povečala zainteresiranost občine za razvoj gospodarskih organizacij. Z njimi se počutimo kot celota, v kateri vlada razumevanje, pomoč in kontrola.

Svetozarevo

Branislav Jović, direktor Tekstilne industrije »Ozren« iz Niša:

Podjetju je ostalo zelo malo

Menim predvsem, da nas sistem udeležbe komunne pri dobičku podjetja ne stimulira k povečanju planskega dobička. Povečanje dobička z denjem cen na račun potrošnikov pri nas ne pride v poštev. Tu ne gre samo za moralne obveznosti nasproti skupnosti, temveč tudi za specifičen položaj našega podjetja. Čeprav nam v družbenem planu mesta niso odrejena večja sredstva, vendar nimamo večjih težav, ker smo iz preteklih let prenesli dokaj velik sklad za samostojno razpolaganje. Razen tega

nismo predvideli večjih investicij v obratih.

Potrebe mesta Niša so zares velike in je s stališča gospodarskega razvoja mesta popolnoma upravičeno, da je komunam zadržala večji del dobička.

Povezovanje podjetja z občino bo dovedlo do povečane družbene kontrole nad našim poslovanjem. To je vsekakor prva in najbolj vidna prednost komunalnega sistema, ker nam je ta kontrola mnogokrat manjkala. Sploh pa, zdaj bomo mnogo bližje drug drugemu in verjetno bomo imeli več razumevanja za oboje potrebe.

glavna tema. In prav o tem lahko slišimo marsikaj.

Na gibanje cen pri nas deluje vrsta činiteljev. Toda treba je poudariti, da je ustalitev cen osnovni moment v politiki Zveznega izvršnega sveta.

Lahko bi našli vrsto uredb in predpisov, s katerimi je Zvezni izvršni svet usmerjal gospodarsko življenje in gibanje cen, vzpodbujajoč proizvodnjo in obenem omejujoč nekatere vrste potrošnje. Zaradi tega je bil tudi izdan ukrep o odtegnitvi dela dobička podjetij za leto 1954 s tržišča. Prav tako tudi za leto 1955. Pa ukrep glede uporabe sredstev za samostojno razpolaganje podjetij šele, ko so ona ustvarjena. Podobno je tudi z uporabljanjem amortizacijskih skladov. Nadalje so izdani ukrepi o realnih garancijah investitorjev. Potem ukrepi, ki naj bi okrepiili sposobnost trgovskega aparata. Predvsem pa borba, da bi fronta investicij ostala v mejah, ki jih odreja plan, oziroma naše materialne možnosti itd.

Podbijanje inflacijskih tendenc, a ne njihovo pospeševanje predstavlja važno stran teh ukrepov. Res je, da gre naša gospodarska politika za tem, da še bolj sprosti gospodarsko življenje in ga osvobodi posledic cen in življenjska raven dic neposrednega državnega

BELEŽKE

PROBLEMI SO!

Gospodarski vzpon naše države je očiten. Zlasti pa v industriji. Raven industrijske proizvodnje v prvih šestih mesecih tekočega leta je za 26 odstotkov nad povprečjem, doseženim v letu 1953. Gibanje je za 2 odstotka nad ravni, ki jo predvideva družbeni plan za leto 1955.

V zadnjih letih zapažamo napredek tudi v kmetijstvu, čeprav dosti manjši.

To pa ne pomeni, da v našem gospodarstvu ni več resnih problemov. Ti so še vedno in o njih je bilo dosti govora na junjskem zasedanju Zvezne ljudske skupščine. Vzemimo samo, kako jasno je gospodarska vprašanja obrazložil in poudaril tov. Tito v svojem govoru v Karlovcu.

Toda ponekod se ta vprašanja, bodisi iz nepoučenosti, dostikrat pa tudi iz zlohotnosti, prikazujejo v nepravilni luči in v spačeni obliki. Po večini

upravljanja. Sem spada tudi izravnanje cen na ekonomski nivo in določeno vsklajevanje cen. Tipičen primer neskladnosti je bila cena kruha in masti. Toda ekonomski nivo cen je ena stvar, splošna tendenca dvigovanja cen pa druga. To drugo je v resnici treba zaustaviti. Prizadevanja zveznih organov zasledujejo ta smoter.

Toda odločilne važnosti za dejanski tok gospodarstva je to, da bi ljudski odbori in delovni kolektivi izvajali to politiko. Tu pa disciplina ni vedno na zadostni višini. Kršitve so celo zelo pogoste, tako da nastopajo resne posledice. Sem spada tudi nepričakovano gibanje cen.

Kako se to odraža v praksi?

Družbeni plan predvideva letos nižji nivo investicij kakor je bil preteklo leto (za 10 odstotkov). V praksi se dogaja nasprotno. V prvem polletju so investicije za 50 odstotkov nad investicijami v istem obdobju lanskega leta. Posebno veliko je trošenje investicijskih sredstev pri republikah, lokalnih organih in gospodarskih organizacijah. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta imamo v prvih šestih mesecih skok za 70 odstotkov, to je od 60 na 106,5 milijarde dinarjev. Zato je tudi prišlo do odločitve, da državni sekretariat za gospodarstvo izvede kontrolo nad investicijami in prepreči »divje investicije«.

Družbeni plan predvideva, da je treba za vsako novo investicijo dobiti dovoljenje od Zveznega izvršnega sveta. V praksi pa tega dovoljenja nihče ne išče.

Naše najvišje državno vodstvo je večkrat poudarjalo potrebo koncentracije na ključne objekte. V praksi pa se fronta investicij razširja za več desetih milijard dinarjev, ključni objekti pa se prepuščajo na skrb federaciji. Če sredstev zmanjka, potem jih zmanjka za ključne objekte. Politika federacije se sprejema na jeziku, na delu pa — ozke potreb. (Ki sicer obstajajo) in partikularistično reševanje, ki ogroža postavljene cilje ekonomske politike federacije.

Razumljivo je, da poraja širjenje fronte investicij preko materialnih možnosti tudi inflacijske tendence. V zvezi s tem pa tudi drugačno razdelitev kakor je predvidena. Vse to pa se pri nas dogaja.

Vplačevanje davkov je prav tako važen element naše politike cen.

Pomembnost tega vplačevanja se še bolj potencira, če cene rastejo in privatni proizvajalci z isto ali manjšo količino robe povečujejo svoje dohodke. Toda naši ljudski odbori so pri tej stvari praviloma v zaostanku.

Ali, vzemimo vprašanje trošenja obratnih sredstev podjetja za investicije, o čemer razpravljamo že leta in leta.

Cene niso torej samo stvar politike Zveznega izvršnega sveta, temveč stvar angažiranja ljudskih odborov, delovnih kolektivov in državljanov pri izvajanju te politike, to je stvar razumevanja bistvenih z razvitimi deželami.

družbenih potreb in možnosti. Ureditev teh gospodarskih vprašanj zahteva mnogo bolj krepko družbeno kontrolo in kontrolo delovnih množic. — Pred tem namreč niti politično ne moremo ostati ravnodušni. Proti tistim pa, ki vnašajo v naše gospodarsko življenje nered, pa so nujni zakoniti ukrepi. Vsem je v korist, da se določene obveznosti izpolnjujejo.

Do spremembe cen kruha in masti je moralo priti. Znano je, da so se z državnimi dotacijami držale na nizkem nivoju. To je predstavljalo v nekem smislu darilo ljudem raznih poklicev, ki sicer dovolj zaslužijo (obrtniki, advokati, prav tako tudi kmetom). Potrošnja je na ta način čezmerno rasla. Nizke cene pa so po drugi strani negativno delovale na samo proizvodnjo. Toda tudi ta korak je izražal skrb za gospodarski položaj delovnega človeka. Govorice, da je to »pesek v oči«, so brez vsake podlage. Sprememba cen je povečala življenjske stroške, toda pri nekaterih kategorijah manj, kakor pa znaša denarni nadomestek. Tu obstojajo razlike med gospodinjski. Sploh je nepravilno soditi o materialnem položaju človeka samo na podlagi gibanja cen. Besedičenja »na ulici« pa gledajo samo to plat. Pozabljajo pa na druge, otipljive stvari. Na primer, da se je pri nas povečalo število zaposlenih ljudi v gospodarstvu. Povečali so se tudi njihovi dohodki. Denarni dohodki prebivalstva so namreč v prvem polletju tekočega leta za 26 odstotkov večji, kakor v istem obdobju lanskega leta.

In končno, letos beležimo večji porast proizvodnje potrošnega blaga kakor lani. Uvoz je tudi večji kakor izvoz. Blagovni izdatki prebivalstva znašajo v prvem polletju 240 milijard dinarjev. Vsekakor nekdo to troši. Res je, potrebna je večja družbena kontrola in izpolnjevanje obveznosti, da ne bi imeli nekateri privilegijev na škodo drugih. Govorice, ki krožijo v zvezi z izločenjem starega papirnatega denarja iz prometa, so prav tako brez podlage. Ne gre za nikako zamenjavo starega denarja po nižjem kurzu. Gre enostavno za določen tehnični ukrep. Namesto neprimernih bankovcev bodo prišli v promet primernejši in estetsko lepši bankovci, razen tega pa bodo prišli v obtok kvanci po 10, 20 in 50 dinarjev. Nič drugega!

Vse te stvari niso neznane. Toda potrebne jih je omenjati, ker pomeni malomeščanska miselnost, ki nas obdaja, ugodna tla za take govorce. Vedno se moramo zavedati, da smo v toku globoke ekonomske in družbene revolucije in da nam je bila izhodišča osnova nerazvita in zaostala dežela. Nihče nam ne more zanikati velikih uspehov v izmenjavi slike našega gospodarstva. Ozirimo se tudi na to dejstvo! V zadnjih letih se je v svetovnem gospodarstvu pogloobil jez med razvitimi in nerazvitimi deželami. Nam pa je nasprotno temu uspelo, da smo obdržali v razvoju korak z razvitimi deželami.

Uredniški odbor »Naše skupnosti«

5. Zdenko Has	2. Nikola Čobelić	12. Vojin Popović
6. Milun Ivanović	3. Ašer Deleon	13. Janko Smole
7. Petar Ivičević	4. Kiro Gligorov	14. Antun Vratuša
8. Jovan Janković	17. Dušan Vuković	15. Teodor Vujasinović
9. Ljubislav Marković	10. Mitra Mitrović	16. Danilo Vuković
1. Nikola Balog	11. Ante Nevak	

Predsednik uredniškega odbora KIRO GLIGOROV
Glavni in odgovorni urednik LJUBISAV MARKOVIĆ

UREDNIŠKI ODBOR ZA SLOVENIJO:

1. ing. Ivo Klemenčič	3. ing. Viktor Kolnik	5. ing. Pavle Zaucer
2. Vasje Kogej	4. Mile Smolinsky	

Predsednik uredniškega odbora za Slovenijo: ing. Pavle Zaucer

L. J. M.